

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

ZA TITA — ZA BOLJŠE ŽIVLJENJE
DELOVNEGA LJUDSTVA!

Leto VI. - Št. 138

Izhaja vsak dan razen ob ponedeljkih

Ljubljana, torek, 2. oktobra 1945

Mesečna naročnina Din 40,-

Cena Din 2,-

Miško Kranjec:

Ob kandidaturi maršala Tita v Ljubljani

Maršal Tito se je odločil, da kandidira v našem mestu Ljubljani. Ne glede na vse drugo je ta odločitev za nas same tako rekoč že simbolnega pomena.

Tista naša stara, nekoč skoraj še vaška, potem fevdalna, trgovaška in najrazličnejša dolga vas, ki se je trgala skozi stoletja somraka do današnjih svetlih dni, političnih spekulacij, in Ljubljana, ki si je na križišču evropskih kultur morala najti svoj poseben, tako rekoč izjemen položaj, ko je v najtežjih okoliščinah morala vršiti še svojo posebno nalogo, da je namreč okrog sebe začela zbirati slovenski narod in ga v poslednji vojni, v najusodnejših in najtežjih časih svoje bitnosti tudi resnično zbrala, ta Ljubljana danes nadaljuje svojo nalogo, ki še nikakor ni zaključena.

Zares, potem ko je slovenski narod toliko daroval za svojo svobodo in ko je z drugimi velikimi narodi, dasi sam majhen, vendar nad vse častno in dostojno prinašal daritve za svobodo vsega sveta, mora po veliki zmagi tako rekoč milostno čakati, kaj bodo z njim napravili tisti, ki bi mu morali podeliti ne samo največje odlikovanje, temveč mu brez vsakršnega razmišljanja dati to, kar mu po vsej človeški pravici pripada. Slovenski narod ni nikdar imel nikakih blodnih težej, nikakih skomin si ni delal niti po pedi tuje zemlje, nikakih skomin, da bi komur koli na svetu le za troho okrnil njegovo svobodo, zaveščajoč se, da bo sam tudi svoboden in šele tada svoboden, ko bodo resnično svobodni okrog njega vsi drugi. Pač pa je ta narod vse od tedaj, ko se je začel zavedati samega sebe, napisal na svoj prapor eno samo veliko zahtevo: združena svobodna Slovenija. Od Trubarja naprej se vrši na tej zemlji en sam boj, boj za pravice slovenskega jezika, in več ko pol drugo stoletje sem je trajal en sam boj za narodno prebujenje in narodno združitev, boj, ki je v poslednji vojni od tega malega naroda zahteval toliko krvavih daritev in ko je ta narod resnično te daritve za združitev in svobodo doprinesel iz poslednjega kotička svoje zemlje.

Slovenski narod v svoji težki zgodovini nima mnogo izdajalcev. Pač pa ima dolgo vrsto ljudi, polnih najsvetlejšega idealizma, ki ga ne le niso zapustili v težkih časih, temveč mu prav takrat največjeje stali ob strani. Bedna dravščina izdajalcev se mu je nabrala šele v teh poslednjih letih, ko so ljudje majhnih osebnih, umazanih ali strankarskih ciljev sprevideli, da ta narod stopa še dalje za svojimi cilji in da zanje, ako zmaga, ne bo več prostora na tej zemlji. Narod ima lahko stranke, lahko jih dopušča v časovnem in miselnem trenju, a te stranke morajo imeti za osnovno narodove ideale in ne smejo biti v nikakvi opreki z njegovim življenjem, z njegovo slo po naprednosti in njegovo skrbjo in voljo do samoohranitve. Vsa zgodovina slovenskega naroda kaže to težnjo in hkratu tudi, da je v njem vedno bilo tako zdravo jedro, ki ne more nikdar dovoliti mešetarjenja z narodovimi ideali. Slovenski narod je vedno kazal svojo zrelost, popolno zrelost pa je pokazal v poslednjih letih in zato danes, po vseh krvavih bojih in ogromnih daritvah, pa tudi po nad vse častni zmagi ne more dovoliti, da bi kdo mešetaril zanj in v njegovem imenu, celo pa tisti bedni nizkotni ljudje, ki so se vedno ponujali po vseh političnih vezah, ko so tam prodajali narodovo čast in vse njegove vrline za svojo umazano mošnjo.

Slovenskega naroda niso reševali ne kralji, ne vojvode, pa tudi mali spekulantski politiki ne, slovenski narod se je pod vodstvom poštenih in značajnih ljudi reševal sam s svojo kulturo, s kulturo v mirnih časih in s svojo dragoceno krevjo v usodnih

Maršal Tito sprejel kandidaturo v Ljubljani

Na množičnih predvolivnih sestankih, ki so jih organizacije Osvobodilne fronte te dni prirejale po okrožnem mestu Ljubljani, so vsi volivci z navdušenjem pozdravljali, da je maršal Tito organizator osvobodilne borbe in preizkušeni voditelj narodov Jugoslavije, nosilec zvezne kandidatne liste Ljudske fronte. Z velikim odobravanjem so sprejemali predlagane kandidate in namestnike za Zvezno skupščino. Z vseh zborovanj so IO OF in Mestnemu odboru OF pošiljali pozdrave in resolucije, v katerih so soglasno zahtevali naj bi maršal Tito kandidiral v Ljubljani. Mestni odbor OF je zato maršala Tita zaprosil, naj sprejme kandidaturo v Ljubljani, glavnemu mestu federalne Slovenije. Maršal Tito je ugodil želji volivcev v Ljubljani. Tudi ostali kandidati in namestniki, ki so jih predlagali volivci okrožnega mesta Ljubljane, so sprejeli kandidaturo.

Včeraj popoldne je bila predložena v potrditev okrožna kandidatna lista za glavno mesto Ljubljano kot sestavni del zvezne kandidatne liste Ljudske fronte Jugoslavije z nosilcem maršalom Titom in naslednjimi kandidati za posamezne volivne okraje:

Za prvi volivni okraj okrožnega mesta Ljubljane (Center, Vič, Rakovnik):

kandidat JOSIP BROZ - TITO, maršal Jugoslavije, Beograd;
namestnik: BORIS KIDRIČ, predsednik NVS, Ljubljana.

Za drugi volivni okraj okrožnega mesta Ljubljane (Bežigrad, Ježica, Šiška, št. Vid):

kandidat: EDVARD KARDELJ, podpredsednik Zvezne vlade in minister za konstituanto, Ljubljana,
namestnik: dr. FERDO KOZAK, minister za prosveto, Ljubljana.

Za tretji volivni okraj okrožnega mesta Ljubljane (Tabor, Moste, D. M. v Polju):

kandidat: dr. BRECELJ MARJAN, podpredsednik NVS, Ljubljana,
namestnik: GORJANC JOŠKO, industrijalec, načelnik finančnega oddelka MNO, Ljubljana.

Okrožni kandidatni listi so predložena potrdila pristojnih okrajnih volivnih komisij o volivni pravici kandidatov, namestnikov in podpisnikov prijave, pristaneck zvezne liste Ljudske fronte Jugoslavije, potrdila Zvezne volivne komisije, da je zvezna lista z nosilcem maršalom Titom prijavljena, pisemni pristaneck vsakega kandidata, ki ga je overovalo sodišče.

Po členu 24 Zakona o volitvah narodnih poslancev v Ustavodajno skupščino objavlja okrožna volivna komisija za Ljubljano kandidatno listo z imeni predlagateljev, tako na svojem sedežu, kakor na vseh sedežih okrajnih volivnih komisij. Volivci imajo pravico v 3 dneh vložiti ugovor proti kandidaturi oseb, o katerih

smatrajo, da nimajo pravice v smislu člena 6 biti voljeni.

Ugovore naj izročajo volivni komisiji neposredno ali preko okrajnih narodnih odborov. Komisija bo takoj sporočila vložene ugovore predlagateljem liste, ki imajo pravico, da v 48 urah odgovore na ugovore.

Sedež okrajne volivne komisije za okrožno mesto Ljubljano je v Prešernovi ulici 3-II, soba št. 1.

Sedež okrajne volivne komisije za prvi volivni okraj je v Beethovnovi ul. 2. Sedež okrajne volivne komisije za drugi volivni okraj je v Bežigradski meščanski šoli, Vodovodna cesta.

Sedež okrajne volivne komisije za tretji volivni okraj je v Malenškovi ul. 1.

časih, kakršne je preživel v poslednjih štirih letih, s svojo značajnostjo in poštenostjo in s svojo brezmejno voljo do svobodnega življenja.

Slovenski narod ni varil teorij po kabinetih in vsa njegova današnja volja, vse zmage in vsi uspehi so plod njegove borbe, njegovih bridkih izkušenj, ki si jih je nabral na svoji dolgi trnjevi poti. In samo te izkušnje, ne pa varljiva fanlazijska, so mu pokazale, kje je njegov prostor. Samo te izkušnje so mu pokazale pot do Jugoslavije, brez katere zanj ni ne svobode, ne napredka, še manj združitev njegove zemlje, samo te izkušnje so mu pokazale pot še dalje, do prijateljske naslonitve na Sovjetsko zvezo; in te izkušnje mu kakor za danes, tako tudi za bodoče, za vse čase narekujejo samo še večjo strnjeno in še večjo vztrajnost. Samo ta strnjeno, samo ta celokupna enotna volja vseh slovenskih ljudi, pa naj li v podrobnosti mislijo tako ali drugače, more v bodočnosti voditi do pravega cilja.

Če danes prihaja maršal Tito, da v središču Slovenije Ljubljani kandidira, pomeni to za nas, da v svoji volji, v svojem hotenju in v svojih ciljih nikakor nismo osameli, prepuščeni usodi in mešetarjenju izdajalcev, marveč da imamo v njem popolno podporo za doseg tistih svetlih in stoletje trajajočih ciljev, ki morajo prej ali slej privedi do naše zmage: do združitve vsega slovenskega ozemlja.

Ta prihod pomeni istočasno našo najtesnejšo povezanost z Jugoslavijo, v okviru katere je edino dosegljiva naša, narodova težnja po svobodi, je to znak in potrdilo naše narodne suverenosti, ki more ostati neokrnjena samo v sklopu vseh drugih narodov, vseh zveznih držav Jugoslavije.

Je pa tudi potrdilo naše kulturne

samostojnosti, potrdilo tiste kulture, ki je skozi somrak stoletij, skozi trpljenje in borbe prebujala, vzgajala in vodila narod do njegovih današnjih časti polnih dni, do zmage, in ki ga bo povedla tudi v lepšo bodočnost.

Zakaj če kdo, prav gotovo je maršal Tito lista velika garancija vseh vrednot slehernega naroda v Jugoslaviji, njegove samostojnosti, njegove kulture, njegove svobode, njegove naprednosti, kakor je hkratu največja

garancija svobode in boljše bodočnosti vse Jugoslavije, njene neokrnjenosti v celoti in pridobitev vsega delovnega ljudstva. In tako je maršal Tito kakor v celoti za vso Jugoslavijo, posebej tudi voditelj slovenskega naroda.

Slovenski narod bo znal ceniti to čast in posebej bo znal ceniti pomen te odločitve, ki je potrdilo vseh naših zahtev, potrdilo naše volje po združitvi slovenske zemlje.

Ljubljana sama pa, ki je v tej tako težki vojni prav gotovo pokazala vso svojo čast in zavest, ki v svojem jedru in skoraj v celoti ni nikdar klonila, bo dostojen kraj za njegovo kandidaturo in prav gotovo bo ta Ljubljana, ki se zaveda usodne povezanosti kakor z Jugoslavijo, tako tudi s predstavnikom in voditeljem te Jugoslavije, razumela to odločitev in pokazala vso svojo visoko zrelost in svojo enotno voljo.

Tovariš Tito

Vladimir Nazor — Mile Klopčič

Kar je bilo pod pepelom
v naših srcih plaho skrito,
v kres mogočen je raznetil
naš tovariš
Tito
Tito.

Speljal razne je potoke
v eno strugo zmagovito
in ustvaril silno reko
naš tovariš
Tito
Tito.

Presejal je našo moko
skoz reketu in skoz sito,
kruha novega nam mesil
naš tovariš
Tito
Tito.

Otvoritev I. kongresa vojnih invalidov Slovenije v Ljubljani

Pogled v zborovalno dvorano

NAMESTNIKI KANDIDATOV

na federalni listi Osvobodilne fronte v Dom narodov

Dr. Alojz Kraigher

Karel Levičnik

Stane Kovač

Ing. Jože Levstik

Božidar Jakac

Tone Toman

Marija Muležič

Maks Krmelj

Polde Maček

Jonez Vipotnik

Angelea Ocepik

Ivo Svetina

Dr. Rudolf Obračunč

Angelca Muhnič

Tone Sušteršič

Dušan Svava

Niko Šilih

Mara Rupena

Ivan Lokovšek

Mirko Zlatnar

Edmund Turnher

Fran Levstik

CLOVEK IZ LJUDSTVA

(Ob 114 letnici rojstva Frana Levstika)

»Neko nedeljo, ko smo šli po deseti maši iz cerkve, pokazali so mi ga mati s prstom in besedo: »Rétinski«. Naša mati so ga posebno čislali in povzdigovali, zlasti meni v oči, menda ne brez posebne namena. Videl sem ga samo od zadaj, a bilo je dovolj. Se zdaj ga vidim, kako koraka po trgu, bilo je ravno mimo šole... Tako nisem nikoli, ne prej, ne pozneje, videl stopati nikogar; tako krepko in odločno, tako moško in samozavestno! Tako je znal korakati samo Levstik! Tako popisuje Stritar svoje prvo srečanje z Levstikom.

Prav tak — pokončen, možat in samozavesten — je stopil Levstik tudi v slovensko javno življenje. Ali je bilo tukaj zanj prostora — v tej zaostali, provincialni sredini, ki sta jo zapregla v svoje nazadnjaške pajčevine mračnjak Luka Jeran kot idejni in prvak Janez Bleiweis kot politični vodnik, kjer sta šla v cvet breznačelnost, strahopetnost in kompromisarstvo v politiki in kjer sta žela hvala jalovost in diletantizem v kulturi? Jasnje je bilo, da bo Levstikova pokončna postava delezna samo udarcev. Tak udarec je zadel Levstika že ob njegovem prvem nastopu leta 1845, ob izidu njegove pesniške zbirke. Prvaški jerebi so jo kot pohujšljivo delo pod ključ, Levstik sam pa je bil izključen iz olomouškega zavoda, kamor se je bil zatekel.

Brez sredstev se je vrnil domov, v Retje pri Velikih Laščah. Sosed Lijaga je vzel pod streho. In tam ga je spet našel Stritar, ko se je v počitnicah vrnil iz šol domov; našel ga je med domačini, kako močuje s kmeti in kmečkimi fanti v veliki gostilniški sobi, zadovoljen in govoren med svojim ljudstvom. In ko je gosposkega, mestnega Stritarja zaneslo v boljšo sobo med velikolaško gospodo, je priložnost tja Levstik in — kot pripoveduje Stritar sam — »zgrabil me je, potegnil izza mize, porinil me v veliko izbo ter posadil v kmečko družino, govorec: »Kaj boš tam? Sem-le sedi, duša, da boš videl, kaj je Laščan!«

V tej zgodbi je ves Levstik, tak, kakršne je bil: človek, zrasel tesno s preprostim ljudstvom. Po svoji izobrazbi je izšel Levstik iz tiste jezikoslovne in narodopisne romantične šole, ki je gojila študij in kult vsega narodnega; narodnega pesništva in blaga, narodnih šeg in narodnega jezika, s čemer je pomembno podprla prebujanje narodne zavesti prav pri malih in politično nesamostojnih narodih. Toda, kakor je ta romantični kult narodne preteklosti in narodnega izročila pri kulturnih delavcih večkrat pomenil le sentimentalno kretnjo, ki je krila njihov umik pred težo aktualnih in življenjskih vprašanj, kulturnih, gospodarskih in političnih, ki so v tistem trenutku pritiskala na ljudstvo, tako je treba podčrtati, da ni bil Levstik nikoli tisti, ki bi bežal pred življenjskimi vprašanji svojega ljudstva. Njegovo zanimanje in ljubezen do kulture, njegova zaklada, ki ga hrani ljudstvo na svojih nedrih iz roda v rod, njegovo literarno in kulturno delo je hodilo vstric z njegovim bojem za političnim in gospodarskim izboljšanjem položaja slovenskega ljudstva. Levstik je pri tem izhajal iz temeljnega spoznanja, da je prav preprosto ljudstvo — v Levstikovem času je bil to v glavnem kmet — tisti rezervuar in tista družbeno sila, ki dejansko predstavlja slovenski narod in ki je jamstvo njegovega razvoja. »Kaj ti bo gospoda, ki je vsa potujčena?« je ugotavljal. Zato je vse svoje delo, vse svoje zamislil gradil na ljudstvo. Iz bistveno ljudskih prvin, kakor so: demokratičnost, naprednost in resničnost, je rastla tudi njegova ostrina in jedkost nasproti vsemu neljudskemu, gosposkemu, neravnemu in ponarejenemu.

In prav v času, ko je bival v domači vasi med svojimi kmečkimi ljudmi, je napisal Levstik tri dela, s katerimi je postavil temelj novemu razvoju slovenske literature, literature, ki naj črpa svojo jezikovno, snovno in umetniško moč iz zakladnice in iz življenja preprostega ljudstva. V tem času je, naslonjen na ljudsko izročilo, ustvaril lik Martina Krpana, posebej ljubeje zdravih in krepkih sil, ki so skrivne v ljudstvu in ki prihajajo spriču lutkaste puhlosti in brezličnosti današnje dvorske gospode toliko bolj do izraza. — V »Popotovanju iz Litije do Cateža« je napotil slovenskega pisatelja, naj išče svoje snovi pri ljudstvu. Pisateljevo delo naj raste iz dobrega poznavanja življenja ljudstva in njegove duševnosti. Slovenski pisatelj bi moral pisati »v domači besedi, v domačih mislih, na podlagi domačega življenja, da bi Slovenec videl Slovenca, kakor vidi svoj obraz v ogledalu.« Se izraziteje je to izrazil v mislih: »Pevčevno delo mora biti zrcalo svojega časa, mora stati na vogelnem kamnu narodnega življenja, sicer nima veljave...« V »Potovanju iz Litije do Cateža« je Levstik postavil slovenski literaturi program, ki se je v celoti oziral na ljudstvo kot osnovno slovenskega naroda. Na tem programu je slonela rast slovenske literature malone pol stoletja. — Kar je načel Levstik v »Popotovanju« je dosledno izpeljal v »Napakah slovenskega pisatelja«, koder je postavil jezik ljudstva za vir lepote slovenskega književnega jezika in za merilo nelepote in spačnosti tedanjega slovenskega pisanja.

Svoj sestavek o »Napakah« je Levstik zaključil s klicem: »Bog živi kritiki!« To je bil klic takrat še mladega slovenskega meščanstva, ki je z vetrom zdrave kritike hotelo preprihati za to, da sta se s strani nazadnjaških prvakov usula toča in kamenje na Levstika kot najdoslednejšega zagovornika kritike.

Odslej ta boj ni več prenehal. Bil se je na vseh postojankah slovenskega javnega življenja, v politiki in literaturi, v vseh oblikah: za priznanje Prešerna proti diletantu Koscoskemu, za ustanovitev naprednega slovenskega časopisa, za načelnost v slovenski politiki, za odločnost slovenskih poslancev v parlamentu, kadar gre za življenjske koristi slovenskega naroda, za poštenost v našem javnem življenju. Ta boj se je bil okrog čitalnic, okrog »Slovenske matice«, okrog vseh slovenskih kul-

turnih in političnih ustanov. V njem se je razmahnila do skrajnosti poštena in svobodoljubna Levstikova narava, v njem je prišla do izraza vsa veličina in nadpovprečnost Lavstikovega duha, ki je dajal vpodbude za nablj daljnosežna podjetja — politična, kulturna in organizacijska — ki jih danes zgovodina presoja kot najbolj pozitivne pridobitve slovenskega naroda v tem razdobju. Levstik je bil v tem času vse: politik, pesnik in pisatelj, novinar, jezikoslovec, literarni kritik, organizator na vseh krajih in koncih našega življenja. V tem delu se je izživljal z vso močjo svojega temperamenta in se hkrati utapljal spriču vsestranskosti področij, v kateri je posegal, kadar koli je začutil, da je tam njegova pomoč potrebna. Odtod tudi osnovni vtis, ki ga dobimo ob prebiranju Levstikovega zbranega dela, vtis vsestranskosti, razdrobljenosti in fragmentarnosti, kar vse veže v celoto prav izredna moč in veličina Levstikove osebnosti.

V tem boju se ni izkristaliziral samo Levstik kot najmarkantnejša postava mladostnega liberalizma, v tem boju se je ta liberalizem rodil, pa hkrati tudi kapitaliziral v trenutku, ko je pustil leta 1870, osamljenega prav istega Levstika in zabredel za ceno malenkostnih koncesij v mlačne vode narodnega slogašva in v politično pakiranje s tisto slovensko konservativno stranko, ki je v imenu obrambe slovenskih pravic postavljala za volivne kandidate slovenskemu ljudstvu — nemške fevdalce.

V politiki je stal Levstik dosledno na odločno slovenskem, svobodoljubnem demokratičnem in ljudskem načelu. V svojem časopisu »Napreje« in v vrsti političnih člankov, ki so izšli v Einspielerjevem »Slovincu« in »Slov. narodu«, je ta svoja načela razvijal in uveljavljal. Ko je gledal strahopetnost in neodločnost konservativnih slovenskih prvakov v kranjskem deželnem zboru, je ugotovil: »...slovenska stvar v deželnem zboru tava kakor čreda brez pastirja.« Ob pakiranju z nemškimi fevdalci, je zapisal: »Narod više stoji nego nevarno prijateljstvo največjih narodovih nasprotnikov.« Zavzemal se je za to, da bi imelo ljudstvo dostop na seje deželnega zbora, zato da bi lahko nadzorovalo delo poslancev, ki jim je izročilo svoje zaupanje. Bil je pobudnik zamisli o narodnih taborih, ki so ob koncu šestdesetih let zavijali množice slovenskega ljudstva in na katerih je slovensko ljudstvo izražalo in manifestiralo svojo temeljno in revolucionarno zahtevo po zedinjeni Sloveniji. V »Napreju« je nastopal proti oderohom, ki izjemajo ljudstvo na vasi.

Stal je na ljudskem stališču, na poti, po kateri mu ni moglo slediti slovensko meščanstvo, ki se je čedalje bolj uveljavljalo kot izemalac ljudstva, kot tista vrhnja pridobitna plast in mestih in po deželi, katere koristi so bile v nasprotju s koristmi ljudstva in zaradi česar je naše meščanstvo prej našlo most do konservativcev in nemških fevdalcev kot pa do lastnega ljudstva.

Levstik je leta 1870 ostal sam. Niso bile še izluščene na Slovenskem tiste ljudske sile, na katere bi se bil Levstik lahko v svojem boju naslonil, zlasti še ni bilo takrat delavskega gibanja, nosilca ljudske politike.

V vsem tem je Levstikov pomen, njegove veličine in njegova zgodovinska tragika.

Pred festivalom narodnih običajev v Mariboru

Slovenskemu narodu je bilo na Stajerskem, Koroškem in v Prekmurju štiri leta prepovedano govoriti v lastnem jeziku. Narodna pesem je životalila le v zaselkih, kamor so nemški orožniki s pomočjo poredkoma prihajali, narodne noše so kmetje skrili v skrinje na podstrešjih, fantje in dekleta pa, ki so nekoč kurentovali, je vojna raztepla po svetu, pognala v goščo in jim pila življenje v taboriščih. Zda, ko smo svobodni, je naša dolžnost dvigniti to, od vojnih viher zasuto narodno blago, to bogastvo, ki si ga je narod izobilikoval skozi vsa stoletja. Konec tega tedna se vrše po vseh okrajih mariborskega okrožja okrajni festivali, v nedeljo, 7. oktobra pa jim bo sledil v Mariboru okrajni festival, ki je zasnovan v najširšem obsegu. Na tisoče in tisoče sodelujočih in gostov se bo zgrnilo iz vse naše domovine, iz slovenjgoriških in dravskih vasi bodo prišli na okrašenih vozovih, prav tako s Pobjora in s Koroškega. Predpoldanski obhod slavnostnih skupin in vseh udele-

Zdravstvena zaščita invalidov

Ministrstvo za socialno politiko Narodne vlade Slovenije je posvetilo posebno skrb zdravju invalidov iz narodno osvobodilne borbe in invalidov iz prve svetovne vojne.

Zdravljenja v zdraviliščih, pretežno v Radio Thermi Laško, se je na državne stroške poslužilo za daljšo ali krajšo dobo po potrebi zdravstvenega stanja, že letos, ko je bilo to mogoče organizirati le v manjši meri, nad 150 invalidov. Stroški za oskrbovalnost so znašali za dobo dveh mesecev 174.000 din. Za tovrstna zdravljenja je imela predprilaska oblast za invalide za vse leto le borih 40.000 din na razpolago.

Pri vseh invalidih, ki jih zdravijo, je posvečena današnji dobi primerna skrb za kar največje udobnosti in prehrano. Vračajo se domov trdnjega zdravja, okrepljeni in veseli z zavestjo, da njihove žrtve niso pozabljene in da se zanje stori vse, kar je v tej kratki dobi po osvoboditvi sploh mogoče.

Invalidi, katerih JA še ni odpustila na svoje domove, bodisi da še nimajo zagotovljene doma redne oskrbe ali pa jim zdravstveno stanje tega še ne dopušča, se zdravijo v zdraviliščih, ki jih upravlja naša armada. Vsem invalidom so zagotovljena v primeru bolezni brezplačna zdravila v lekarnah. Zdravljenje invalidov opravljajo brezplačno uradni zdravniki v vsej Sloveniji, v nujnih primerih pa tudi ostali. Ves slovenski narod visoko ceni žrtve in trpljenje ter prelito kri naših invalidov-borcev za osvobodjenje. V priznanje in počastitev jim posvečajo tudi zdravniki vso skrb in nego, vse svoje zdravniško znanje in pomoč.

Slovenski lekarnarji obračunavajo zdravila za okrožnimi odbori, tako tudi zdravilišča, vsakomesečno iz dotacij ministrstva.

Kot je bila Osvobodilna fronta organizator boja, ko je v dobi borbe

mobilizirala ljudske sile za upor proti okupatorju, tako je danes v dobi miru Osvobodilna fronta tista sila, ki bo ves narod prevzgojila, da bo nudil invalidom vso zasluženo moralno in materialno oporo, da bo vsak poedinec, vsak NOO, vsak sindikat prevzel dolžnost podpirati invalide.

Enotni sindikati delavcev in nameščencev kot nosilec vsega napredka za izboljšanje življenjskih pogojev ljudstva, morajo biti tudi za invalide tisto žarišče, na katero morajo slednji največ računati, imeti največje oporo, ljubezen in pomoč. Vse male in večje skrbi, ki tajejo invalida in so zanj življenjskega pomena, mora nositi skupnost s pozornostjo, kakor je običajna in ljubeča se družini.

Državne oblasti, ESZDNJ ter vse množične organizacije AFZ, ZMS, RKS, OF, poedinci pa tudi obrati, tovarne, podjetja, zadrage, so dolžni vsem invalidom, posebno onim iz narodno osvobodilne borbe, v območju svojega delokroga ustvariti take življenjske pogoje, da bodo poleg lastnega zaslužka in invalidnine čutili sebe in svoje družine preskrbljene zdravstveno in socialno. Omogočiti jim moramo lepa zdrava stanovanja, primerno razvedrilo, kulturnega in prosvetnega užitek. S stopnjevanjem urejenosti države jim omogočiti sanatorije, oddih v okrevališčih, gorskih krajih in ob morju. Vsi prav vsi moramo združeno v tesnem sodelovanju z Združenjem vojnih invalidov nositi skrb, da se invalidom ustvari vsi pogoji gospodarsko trdnega, zadovoljivega življenja.

Invalidi bodo dajali vse svoje sile za napredek z delom, katerega bodo lahko še vršili, predvsem z vzgojo ne-sebičnosti do sočloveka, z vero v moč ljudskih množic, ki niso klonile v najtemnejših časih obstoja slovenskega naroda, z gorečo ljubeznijo do nove Titove ljudske republike Jugoslavije.

Kakor so invalidi žrtvovali za nas v dneh borbe, tako žrtvuemo mi zanje v dneh svobode!

Sovjetska mladinska delegacija v Jugoslaviji

V četrtek je prišla v Beograd sovjetska mladinska delegacija. Na letališču so jo svečeno sprejeli predstavniki oblasti, vojske, člani Centraln. odbora USAOJ-a, člani Glavnega odbora USAOS-a in še mnogi mladinci z vojski in delavci. Na poti v mesto jih je še enkrat s cvetjem sprejela skupina mladink in pionirjev.

V četrtek popoldne istega dne po svojem prihodu v Beograd so obiskali izložbo narodno osvobodilne borbe. Ta je napravila nanje globok vtis. Ona budi pretresljive in neizbrisne vtise o herojski borbi jugoslovenskih narodov. Vse, kar smo videli na izložbi, govori o pomembnosti in hrabrosti svobodoljubnih, herojskih narodov Jugoslavije, ki so se borili za svobodo proti vsem mračnim silam fašizma. Zvečer pa so si ogledali v Narodnem gledališču predstavo »Tosca«.

V petek so v čast dragih sovjetskih gostov v Izvršnem narodnem odboru privedli svečani sprejem, kjer je delegate pozdravil predsednik Izvršnega odbora Mihajlo Ralković. Po sprejemu gostov so D. S.

se gostje odpeljali na Kalemegdan in si ogledali Narodno skupščino. Okrog 11. ure pa so prišli na masovni miting mladine, ki se je zbrala, čim je zvedela za prihod sovjetske mladinske delegacije. Delegati je mladina pričakala z velikim navdušenjem. Anatolij Pegov in Vladimir Pavlov sta mladini spregovorila nekaj besed. V. Pavlov, ki je postal narodni heroj v partizanskih vrstah, je med drugim dejal:

»V imenu vse sovjetske mladine, v imenu delavcev in kmetov vam prinašam plamete bratske pozdrave. Dočakali smo dan zmage in dan miru in kot smo se skupno borili v vojni, tako bomo skupno gradili novo življenje.«

Delegati so položili vence na grobove Rdečearmejcev pri Vukovem spomeniku, se prej pa na Kalemegdanu. Z mitinga so se delegati odpeljali v beograjsko naselje Prokop, kjer so si ogledali delavske stanovanja. Takoj ko so delavci in mladina iz tega rajona zvedeli, da je prišla sovjetska mladinska delegacija, so v velikem številu pohiteli do nje in jo obšli s cvetjem. Delegati so obiskali nekoliko delavskih družin in se zanimali za njihove življenjske prilike.

V spremstvu tovarišice Cane Babović, ki je predstavnikom sovjetske mladine govorila o prvih akcijah v Beogradu iz 1941. leta, so si delegati ogledali nekoliko znamenitih mest iz časa ilegalne borbe v Beogradu.

Naslednji dan je sovjetska mladinska delegacija obiskala beograjsko delavsko mladino v njenih podjetjih. Sovjetski mladinci so dopoldne obiskali električno centralo tiskarne »Prosvetec« in tekstilno tovarno »Oktohrska svoboda«, kjer so jih priščno pozdravili naši mladi delavci. V vseh delavcih in tovarnah so bili predstavniki sovjetske mladine navdušeno sprejeti. Delavska mladina Beograda, med katero je veliko število udarnikov, je manifestirala svojo neizmerno ljubezen do sovjetske mladine. V podjetjih so mladinci in mladinke ter starejši delavci pričakovali člane delegacije. V tekstilni tovarni so jih sprejeli med kolli in pečmi, v tiskarni pa v strojem oddelku ter prepevali pesmi in vzklikali narodom Sovjetske zveze, generalisimu Stalinu, Komosolu in bratstvu slovenskih narodov. Kot viden izraz svoje ljubezni do sovjetske mladine so delavci izročili zastopstvu množična darila. Na prehodu skozi delavnice in prostore so se zastopniki prisrčno pozdravljali z mladimi udarniki, ki so prekosili delovne ukrepe. Strojnega ključavničarja Savo Živanovića ter Saveeta Hopića in Budimira Milosavljevića, ki so v treh dneh popravili tri kolle najvažnejše napeljave v električni in tako zagotovili oktobra meseca 1944. leta Beogradu razsvetljavo, ter udarnika Svetislava Radulovića, ki je prekosil odrojeno delo za 70 %, in Elizabeto Radulovićevo, ki dela na tkalnem stroju, so predstavili zastopnikom sovjetske mladine. — Danes popoldne bo zastopstvo obiskalo delavnice za popravilo motorjev v Raković ter vodovodne naprave.

Delegati se bodo zadržali v Beogradu še nekoliko dni, nato pa bodo krenili še po vsej naši zemlji in obiskali znamenita mesta iz narodno osvobodilne borbe ter naše industrijske in kulturne centre.

Na vprašanje, kakšne so ugotovitve in vtisi o prvih dneh, ki so jih preživeli v Beogradu, je Ivan Jakov, heroj socialističnega dela in nosilec dveh odlikovanj Lenina, rekel:

»Besede skoraj ne morejo popisati vse topline snidenja z vašim narodom. Niti mači tako prisrčno ne sprejema. Ze od prvega dne te vojne smo vedeli za vas in za vašo borbo. Vi ste naši najdražji tovariši!«

Člani Invalidskega pevskega zbora na svojem koncertu

